

Ypper: Debutanten Eirik A. Skrede er en rølpete poet med barokk humor.

Svarte skrik, hvit sorg

Diktdebutanten Eirik A. Skrede (f. 1980) biter godt fra seg i det som på innbretten kalles «hans første og siste bok».

«Dødendøden» er skrevet av en rølpete poet som klinker til klisjeene og breier seg med negative følelser. En ti-tolv tekster kunne med fordel vært strøket, og den semantiske bearbeidelsen er ikke helt patent. «Et beksvart makkverk skrevet av et litterært misfoster», ypper poeten i et intervju. Da skulle vel det meste være sagt?

Ikke helt. Boka åpner med en erklæring om at vi skal «svy mil inn i evigheten». I første dikt har skriveren «smurt inn rumpehullet» og er «klar for/date med døden» (Aids?). Neste dikt er da også poetens epitaf: et gravskrift over forfatteren. Altså rett på sak,

” Det vrimler av besvergelses i «Dødendøden».

itte no' knussel.

Diktene kan variere fra én enkelt linje til større dikt og mindre diktsekkvenser, herunder aforismer og dagboksnotater. Et greit prosadikt er også med, samt

POESI

Eirik A. Skrede
Dødendøden
Tiden 2010, 86 sider

en poesiplakat. Vekslingen mellom ulike former demonstrerer bokas sosiale rom, dvs. dens folkelige muntlighet og individuelle opprør, eller i dette tilfellet: et skeiv libretto for bastardframførelser.

Bastardformene kyler skriftens medansvar over mot den passive middelklasseseseren. Hos Skrede betyr det at dikt-jeget ikke bare sloss for livet, brøler, raser og lar oss få merke hvordan det er å bli knust av språkets mektige orden. Poeten kriger mot leseren på annenhver side – og er samtidig ydmyk nok til å slippe meg innenfor. Det skal talent til for å forene to så radikalt ulike poetiske strategier. Den dødsbevisste poeten kan også slå kontra, boka har et en barokk humor:

BITER FRA SEG: Eirik A. Skrede kjører på både folkelig muntlighet og individuelt opprør. **FOTO: MOREN HANS**

æ pleie å legge mæ med trusa på anklan og stuss i være bare sånn i tilfelle i tilfelle en forlegen homse eller en steinkåt galning sku forville sæ inn i nattemørke

Debutanten veksler mellom forskjellige skriftnormer, fra det radikalt muntlig-dialektiske, som her, over mot mer alminnelig trøndersk, til sobert bokmål. Ordspill og assonanser er hovedgrepene i

lavstilsdiktene, og beundringen for Øyvind Berg er tydelig nok.

Bokmålsdiktene har en mer tradisjonell sentralrytmisk innstilling. Språkføringen er litt vag, men også her er det folkelige uttrykket best: «kom/ kom ikke hit/ her fanger dverger/ tåka med hov/ og sorgen/ er tjukkere enn grøt.» Bokmålstonen blir brukt som en kontrast til den muntlige og dialektprega lavstilen.

Mange av diktene ser ut til å være skrevet for framførelse.

Slisk har skriftuttrykket en prosodi som er skapt for stemmekroppens timing.

I «Søkksvart metakablam (hva er det?) får det språklige opprøret sin utløsning. Kropp og språk blir herpa parallelt («kjønnet skal forsvinne inn i hjernen»), og den urealistiske kjærlighetslengselen står og gaper over mer enn den kan svelge («alle du elsker skal elske deg samtidig»). Skredes harde, metalliske framføring av diktet på You Tube viser at han prøver ut poetisk headbanging. Skrift og stemme henger i hop, på besvergende vis. Hvordan «flaggende knuller hverandre» har jeg riktignok ikke funnet ut av, men det får stå som et eksempel på at den språklige finishen ikke kom helt i mål.

Det vrimler av besvergelses i «Dødendøden», ja allerede i tittelens fordobling. «To-talklikka tro», leser jeg ett sted, og djevelen er visst i omegnen. Jeg tipper at besvergelsene kommer for å råkøre språket og fravriste verden en neve ømhet. Vondt å lese, mye av det.

Det mest originale i «Dødendøden» er den selvdestruktive og aggressive språkbevisstheten. Kan hatet mot «planetdritten» sjaltes over til et angrep på de kreftene som ødelegger oss alle? I neste bok, takk.

Freddy Fjellheim

bokmagasinet@klassekampen.no

Kulturkritikk: California er neppe det nye Romerriket.

Frykt og avsky i L.A.

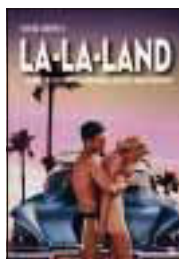
“ For fullt ut å forstå vår egen verden og vår egen tid må vi først forstå Los Angeles,» er hovedpostulatet i Sindre Kartvedts langessay «La-La-Land». Gjennom elleve kapitler med navn etter filmer forsøker Kartvedt å overbevise oss om at L.A. er det nye Romerriket, eller var det den nye Bystaten? Jeg foreslår det nye Taiwan, for herfra stammer de alle sammen: filmene, iPoden, cheeseburgeren, Ronald Reagan.

«På mange måter ble vår verden født i 1848». Året for det første gullfunnet i California markerer startskuddet – Boom! – for Kartvedts delvis anekdotiske, delvis kulturkritiske, fullstendig reservasjonsløse og tabloidet fortelling om Los Angeles og alt det omkringliggende. Husk: «Skjer noe i Los Angeles, skjer det i hele verden.»

Forfatteren har ikke bestemt seg for hvilken bok han vil

SAKPROSA

Sindre Kartvedt
La-La-Land
Hvordan California-drømmen erobret virkeligheten
Kagge forlag 2010, 176 sider

skrive. Baksideteksten lister opp politikk, handel, teknologi, infrastruktur, kommunikasjon, livsstil og verdier. Legg til miljøet. Enden er nemlig nær, og biltrafikken i L.A. er ganske fæl. Alt dette på 176 sider? Da burde i hvert fall banaliteter som dette ha blitt ofret til fordel for mer substansielt stoff: «Den første

og mest grunnleggende hemmeligheten om Los Angeles er denne: Ikke tro dine egne øyne. Ingenting er hva det gir seg ut for å være.» Kartvedt unndrar seg reelle avsløringer ved å repetere med jevne mellomrom: «Los Angeles består i all hovedsak av hemmeligheter.»

Kartvedts bok er, i all hovedsak, holdt jeg på å si, omtrentlig og amatørmessig. Forsøket på mytekning virker mot sin hensikt. «L.A. har til enhver tid skapt illusjonen av hengende hager der det egentlig bare er knusktørt, karrig buskas.» Men Kartvedt, er det ikke bare velkjente mot-myter du presenterer, i forlengelsen av Bret Easton Elliss' «Under nullpunktet», for eksempel, og James Ellroys krimbøker – den kalde overflaten, falskheten, pengemakten? Mytene om Los Angeles dreier seg da ikke bare om solskinn og *Surfin' USA*? Som han skriver: «Bensinen i Los Angeles' forbrenningsmotor

er begjær – begjær etter suksess, heder, berømmelse og rikdom. Disse tingene er oksygenet som får brennstoffet til å eksplodere, og dermed driver maskinen. Eksosen er rent, skjært raseri.»

Undertittelen – «Hvordan California-drømmen erobret virkeligheten» – signaliserer

” Kartvedts bok er i all hovedsak omtrentlig.

kulturkritiske ambisjoner og gjeld til postmoderne teorier om hvordan mediene kopierer hverandre heller enn å representere realiteter, og dermed gjør oss ute av stand til å skille drøm fra virkelighet, slike ting.

Slike ting har Kartvedt så altfor tydelig lest, men neppe

helt fordøyd. En term som «metametropol» ligger et nivå høyere enn det forfatteren evner å gi mening; alt vi får vite er at L.A. er den første i sitt slag. Termen er (i all hemmelighet) tatt ut av munnen på den såkalte «L.A.-skolen» av byforskere på UCLA. Og undertittelen, som vi skjønner er selvmotsigende, blir aldri problematisert. Hvordan kan drømmen ha «erobret» virkeligheten når Kartvedt helt klart, i og med påstanden, er i stand til å skille det ene – drømmen – fra det andre – virkeligheten? Hvis drømmen virkelig har erobret virkeligheten, hvordan kan vi vite noe om det?

Trønderen Kartvedt har bodd i L.A. i lang tid, og jeg skulle likt å få et innblikk i *hvorfor*, heller enn enda en gang å måtte høre at: «Skal du bli til noen i Los Angeles, er deg selv det absolutt siste du skal være». Etc., etc.

Frode Johansen Riopelle
bokmagasinet@klassekampen.no